

УДК 796.035

СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
ДО РІЗНОВИДІВ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІОлена ОСТАПОВА¹, Володимир ЛЕВКІВ²¹Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка,
м. Полтава, Україна,²Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів, Україна,
e-mail: vlevkiv@ukr.net

Анотація. Сучасні тенденції організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах – зменшення кількості аудиторних занять з фізичного виховання, зниження рівня фізичного здоров'я і фізичної підготовленості студентів – вимагають пошуку ефективних шляхів залучення студентів до занять фізичними вправами в позанавчальний час, підвищення в молоді бажання самостійно займатися різними видами рухової активності. Мета дослідження – визначити ставлення студентів педагогічних спеціальностей до різних видів фізкультурно-спортивної діяльності та чинники, що спонукають їх до занять фізичними вправами. Майже половина опитаних студентів педагогічних спеціальностей проявляє до фізичного виховання великий і досить великий інтерес. Майже дві третини студентів займається фізичними вправами в позанавчальний час, з них третина – кількома видами спорту. Переважна більшість студентів педагогічних спеціальностей позитивно ставляться до ігрових і змагальних видів фізкультурно-спортивної діяльності, однак третина студентів не бере участі в спортивних і рухливих іграх, а майже половина студентів – у спортивних змаганнях. Переважна більшість студентів педагогічних спеціальностей після участі в різних видах фізкультурно-спортивної діяльності відчуває позитивні емоції. Студентів приваблює можливість відпочити чи виграти нагороду.

Ключові слова: фізичне виховання, студенти педагогічних спеціальностей, спортивні і рухливі ігри, спортивні змагання, емоції, інтерес.

ОТНОШЕНИЕ СТУДЕНТОВ
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ К ФИЗКУЛЬТУРНО-
СПОРТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИОлена ОСТАПОВА¹, Владимир ЛЕВКІВ²¹Полтавский национальный педагогический
университет имени В. Г. Короленка,
г. Полтава, Украина,²Львовский государственный университет
физической культуры, г. Львов, Украина,
e-mail: vlevkiv@ukr.net

Аннотация. Современные тенденции организации физического воспитания в высших учебных заведениях – уменьшение количества аудиторных занятий с физического воспитания, снижение уровня физического здоровья и физической подготовленности студентов – требуют поиска эффективных путей привлечения студентов к занятиям физическими упражнениями во внеучебное время, повышения желаний молодежи самостоятельно заниматься разными видами двигательной активности. Цель исследования – определить отношение студентов педагогических специальностей к разным видам физкультурно-спортивной деятельности и факторы, которые побуждают их к занятиям физическими упражнениями. Почти половина опрошенных студентов педагогических специальностей проявляет к физическому воспитанию большой и достаточно большой интерес. Почти две трети студентов занимается физическими упражнени-

ATTITUDE OF STUDENTS
OF PEDAGOGICAL SPECIALITIES
TOWARD ATHLETIC-SPORTING
ACTIVITYOlena OSTAPOVA¹, Volodymyr LEVKIV²¹Poltava National Pedagogical University
by the name of V. H. Korolenka, Poltava, Ukraine,²Lviv State University of Physical Culture,
Lviv, Ukraine, e-mail: vlevkiv@ukr.net

Abstract. Modern tendencies of organization of physical education in higher educational establishments – diminishing of amount of audience employments after physical education, decline of physical health and physical preparedness of students level – require the search of effective ways of bringing in of students to engaging in physical exercises in for educational time, increase in young desires independently to engage in the different types of motive activity. Research purpose: to define attitude of students of pedagogical specialities toward the different types of athletic-sporting activity and factors, which induce them to engaging in physical exercises. Almost half of the polled students of pedagogical specialities show large and large enough interest to physical education. The almost two third of students engage in physical exercises in for educational time, from them third by a few types of sport. Swingeing majority of students of pedagogical specialities positively behave to the playing and contention types of athletic-sporting activity, however the third of students participates in sport-

ями во внеучебное время, из них треть – несколькими видами спорта. Подавляющее большинство студентов педагогических специальностей положительно относятся к игровым и соревновательным видам физкультурно-спортивной деятельности, однако треть студентов не участвует в спортивных и подвижных играх, а почти половина студентов – в спортивных соревнованиях. Подавляющее большинство студентов педагогических специальностей после участия в разных видах физкультурно-спортивной деятельности чувствуют положительные эмоции. Студентов привлекает возможность отдохнуть или выиграть награду.

Ключевые слова: физическое воспитание, студенты педагогических специальностей, спортивные и подвижные игры, спортивные соревнования, эмоции, интерес.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вищої освіти в Україні відбуваються зміни, спрямовані на зменшення кількості аудиторних занять з фізичного виховання. Водночас статистичні дані вказують на низький рівень фізичного здоров'я і фізичної підготовленості студентів. Зазначені тенденції обґрунтовують проблему організації фізкультурно-спортивної діяльності у вищих закладах освіти та потребують пошуку ефективних шляхів залучення студентів до занять фізичними вправами в позанавчальний час, підвищення в молоді бажання самостійно займатися різними видами рухової активності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як зазначає А.В. Магльований, єдність у фізичній культурі тілесного і духовного, а також закономірності еволюційного розвитку моторики в онтогенезі людини дають підстави вважати фізкультурну діяльність одним із засадничих видів людської діяльності упродовж усього життя людини, що відіграє на різних етапах її розвитку різну, але дуже вагомую роль [6]. За період навчання у виші студенти повинні навчитися раціонально використовувати свій фізичний потенціал, дотримуватися здорового способу життя і систематично опановувати цінності фізичної культури в найширшому сенсі цього поняття [2, 4, 8].

Згідно з аналізом літературних джерел, організація навчального процесу з фізичного виховання у вищому навчальному закладі буде ефективною лише за умови врахування мотивів, які спонукають студентів до занять різними видами спорту та рухової активності [3, 4, 5, 7, 8, 9]. Крім того, науковці наголошують, що відчуття студентами позитивних емоцій після виконання фізичних навантажень є запорукою формування у них стійкого інтересу до систематичних занять фізичними вправами [3, 4, 8]. Результати дисертаційних дослідження підтверджують позитивний вплив на вирішення завдань фізичного виховання студентів елементів різних видів спорту, зокрема засобів легкої атлетики [1, 2, 5], гімнастики [2, 4, 8], спортивних ігор [3, 7, 9].

Мета дослідження – визначити ставлення студентів педагогічних спеціальностей до різних видів фізкультурно-спортивної діяльності та чинники, що спонукають їх до занять фізичними вправами.

Застосовано такі **методи:** аналіз наукової та методичної літератури, соціологічне опитування; математико-статистична обробка результатів дослідження. Соціологічне опитування проводили шляхом анкетування. Анкета складалася з чотирьох блоків запитань, за допомогою яких визначали ставлення студентів до фізичного виховання, ігрової діяльності (спортивних і рухливих ігор), масових змагань та занять спортом (спортивних змагань). У кожному блоці студенти визначали пріоритетні завдання того чи іншого виду фізкультурно-спортивної діяльності, причини, що призводять до відчуття позитивних чи негативних емоцій під час виконання фізичних вправ та підвищують чи знижують інтерес до них. В анкеті використовувалися переважно питання закритого типу. Анкета була апробована в інших дисертаційних дослідженнях [3]. В опитуванні взяли участь 78 студентів першого курсу Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

ing and mobile games, and almost half of students – in sporting competitions. Swingeing majority of students of pedagogical specialities after participating in the different types of athletic-sporting activity feel positive emotions. Students attracts possibility to rest or win a reward.

Keywords: physical education, students of pedagogical specialities, sporting and mobile games, sporting competitions, emotions, interest.

Результати дослідження. Фізичне виховання належить до системи інтересів усіх студентів, але ступінь їх зацікавленості фізичними вправами є різним. Майже шоста частина (15,4%) опитаних студентів проявляє до фізичного виховання великий інтерес, третина (33,3%) – досить великий, майже половина (41%) – середній і десята частина (10,3%) – низький.

У вільний час студенти займаються активним дозвіллям (46%), фізкультурно-спортивною діяльністю (41%), пасивним відпочинком (10%) та присвячують свій час навчання (7%), причому 67,4% респондентів займаються фізичною культурою і спортом самостійно, а 32,6% відвідують секції з виду спорту. Студентів приваблюють такі види спорту, як волейбол, фітнес, футбол, баскетбол, бокс, теніс, настільний теніс, гольф. Також студенти займаються на турніках, бігом, у тренажерному залі, у фітнесклубі, танцями і балетом. Слід зазначити, що майже половина (40%) респондентів займаються ігровими видами спорту.

На заняттях фізичного виховання у вищих навчальних закладах студенти прагнуть більшою мірою до тілесного розвитку й підвищення їх соціального статусу та меншою мірою до відпочинку і розваг та інтелектуального, духовного і різностороннього розвитку. Однак студентам вдається більшою мірою поліпшити свій тілесний розвиток, відпочити й розважитися, меншою мірою поліпшити свій інтелектуальний, духовний і різносторонній розвиток, незначно поліпшити свій соціальний статус. Третина студентів вказала, що їм дуже цікаво на заняттях фізичного виховання, а ще половина підкреслила, що цікаво, але не дуже. Більшість респондентів під час занять позитивні емоції і відчуття переживають часто (53,9%), а негативні емоції і відчуття – рідко (61,5%).

Три чверті (74,4%) опитаних студентів позитивно ставляться до спортивних і рухливих ігор. Майже половина (46,2%) респондентів вважають, що найважливішим у грі є вміння максимально проявити свої здібності та набуті вміння, третина (30,8%) – відпочити і розважитися, а п'ята частина (20,5%) – перемогти. Дві третини (64,1%) опитаних студентів хочуть, щоб на заняттях з фізичного виховання у вищому навчальному закладі було більше спортивних ігор, більша частина (58,9%) надає перевагу командним спортивним іграм. Третину (27,3%) респондентів в іграх приваблює можливість відпочити й розважитися, третину (27,3%) – можливість спілкуватися і спільно діяти, п'яту частину (18,2%) – можливість змагатися і перемагати.

Майже третина опитаних студентів (59%) позитивно ставиться до масових змагань, а ще четверта частина (28,2%) – до змагань, але не до всіх. Половина (51,3%) респондентів вважають масові змагання дуже важливими, потрібними, корисними, ще майже половина (43,5%) вважають, що масові змагання мають певне значення, але не дуже важливе. Більшість (56,4%) опитаних студентів люблять брати участь у масових змаганнях. Більше ніж третина (38,5%) респондентів під час масових змагань мають на меті оцінити свої здібності, ще третина (30,8%) – виграти приз, нагороду чи продемонструвати гарний результат, а шоста частина (15,4%) – відпочити, розважитися, спілкуватися з друзями. Під час масових змагань майже всі (89,7%) опитані студенти найчастіше відчують позитивні емоції і майже дві третини (59%) ніколи не відчуває негативних емоцій. Респонденти, що рідко відчувають негативні емоції під час змагань, пов'язують їх з поразкою (23,1%), поведінкою суперника (20,5%), необ'єктивним суддівством (17,9%).

Майже всі (97,4%) опитані студенти позитивно ставляться до занять спортом. Більше ніж дві третини (71,8%) респондентів значення спорту вбачають у його позитивному впливі на здоров'я і фізичний розвиток, більше ніж третина (35,9%) – у розробленні методики спортивного тренування, а четверта частина (28,2%) – у спортивних результатах і досягненнях. Власний інтерес до спорту більша частина (53,9%) опитаних студентів пов'язують з активною участю у спортивних змаганнях, більше ніж третина (38,5%) – з відвідуванням спортивних видовищ (змагань), ще третина (35,9%) – з переглядом спортивних змагань по телевізору. Майже дві третини (64,1%) респондентів віддають перевагу командним спортивним змаганням.

Майже половина (48,7%) опитаних студентів не бере участі в спортивних змаганнях, третина – бере участь у спортивних змаганнях, що проводяться у вищому навчальному закладі на заняттях з фізичного виховання (20,5%) чи в позанавчальний час (15,4%), шоста частина (15,4%) – у спортивних змаганнях, які проводять інші організації. Третина (35,9%) опитуваних бере участь у змаганнях, щоб відпочити і розважитися, ще третина (33,3%) – заради перемоги. Участь у спортивних змаганнях приносить третині (35,9%) респондентів дуже велике задоволення, а ще п'ятій частині (20,5%) респондентів – не дуже велике задоволення.

Порівняльний аналіз участі студентів педагогічних спеціальностей у різних видах фізкультурно-спортивної діяльності вказує на те, що переважна більшість студентів позитивно ставиться до ігрових і змагальних видів фізкультурно-спортивної діяльності, однак третина студентів не бере участі у заняттях зі спортивних і рухливих іграх, а майже половина студентів – у спортивних змаганнях (табл. 1).

Таблиця 1

Участь студентів педагогічних спеціальностей в різних видах фізкультурно-спортивної діяльності

Показник	Вид фізкультурно-спортивної діяльності		
	спортивні і рухливі ігри	масові змагання	спортивні змагання
Кількість студентів, які позитивно ставляться до занять	74,4%	87,2%	97,4%
Кількість студентів, які не беруть участь у заняттях	28,2%	14,8%	48,7%

Порівняльний аналіз частоти відчуття студентами позитивних і негативних емоцій під час різних видів фізкультурно-спортивної діяльності виявив, що часто позитивні емоції відчують 89,7% респондентів під час масових змагань, 74,4% респондентів – під час занять спортивними і рухливими іграми, 35,9% респондентів – під час спортивних змагань, рідко позитивні емоції відчують 20,5% респондентів – під час спортивних змагань, 17,9% респондентів – під час занять спортивними і рухливими іграми, 10,3% респондентів – під час неспортивних змагань, а 41% студентів, які не відвідують спортивні змагання, не відчують ні позитивних, ні негативних емоцій (табл. 2).

Таблиця 2

Частота відчуття студентами позитивних і негативних емоцій під час різних видів фізкультурно-спортивної діяльності

Показник	Вид фізкультурно-спортивної діяльності		
	спортивні і рухливі ігри	масові змагання	спортивні змагання
Позитивні часто	74,4%	89,7%	35,9%
Позитивні рідко	17,9%	10,3%	20,5%
Позитивні ніколи	-	-	41%
Негативні часто	12,8%	7,7%	2,6%
Негативні рідко	61,6%	33,3%	-
Негативні ніколи	17,9%	59%	-

Негативні емоції часто відчують 12,8% респондентів під час занять спортивними і рухливими іграми, 7,7% респондентів – під час неспортивних змагань, 2,6% респондентів – під час спортивних змагань, рідко негативні емоції часто відчують 61,6% респондентів під час занять спортивними і рухливими іграми, 33,3% респондентів – під час неспортивних змагань, ніколи негативні емоції не відчують 17,9% респондентів під час занять спортивними і рухливими іграми, 59% респондентів – під час неспортивних змагань. Отже, різні організаційні форми фізкультурно-спортивної діяльності найчастіше викликають у студентів педагогічних спеціальностей позитивні емоції і рідко – негативні.

Порівняльний аналіз спрямованості інтересу, яка найчастіше спонукає студентів педагогічних спеціальностей до різних видів фізкультурно-спортивної діяльності, встановив, що можливість відпочити і розважитися приваблює 35,9% респондентів до спортивних змагань, 27,3% респондентів – до занять спортивними і рухливими іграми, 15,4% респондентів – до змагань (табл. 3).

Таблиця 3

Спрямованість інтересу, що спонукає студентів педагогічних спеціальностей до різних видів фізкультурно-спортивної діяльності

Показник	Вид фізкультурно-спортивної діяльності		
	спортивні і рухливі ігри	масові змагання	спортивні змагання
Спрямованість інтересу	27,3% – можливість відпочити і розважитися; 27,3% – можливість спілкуватися і спільно діяти; 18,1% – можливість змагатися і перемагати	38,5% – можливість оцінити свої здібності; 30,8% – можливість виграти приз, нагороду чи показати гарний результат; 15,4% – можливість відпочити, розважитися, спілкуватися з друзями.	35,9% – можливість відпочити і розважитися; 33,3% – можливість виграти приз, нагороду чи продемонструвати гарний результат

Можливість змагатися, перемагати, виграти нагороду приваблює 33,3% респондентів до спортивних змагань, 30,8% респондентів – до масових змагань, 18,1% респондентів – до занять спортивними і рухливими іграми. Крім того, 38,5% студентів вбачають можливість оцінити свої здібності під час масових змагань, а 27,3% – можливість спілкуватися і спільно діяти під час спортивних і рухливих ігор. Отже, фізкультурно-спортивна діяльність, яка проводиться в ігровій і змагальній формах, найбільше приваблює студентів педагогічних спеціальностей можливістю відпочити та виграти нагороду.

Висновки:

1. Майже половина опитаних студентів педагогічних спеціальностей проявляють до фізичного виховання великий і досить великий інтерес. Майже дві третини студентів займаються фізичними вправами в позанавчальний час, з них третина – кількома видами спорту.

2. Переважна більшість студентів педагогічних спеціальностей позитивно ставляться до ігрових і змагальних видів фізкультурно-спортивної діяльності, однак третина студентів не бере участі в спортивних і рухливих іграх, а майже половина студентів – у спортивних змаганнях.

3. Переважна більшість студентів педагогічних спеціальностей після участі в різних видах фізкультурно-спортивної діяльності відчуває позитивні емоції. Студентів приваблює можливість відпочити чи виграти нагороду.

Список літератури

1. Біліченко О. О. Гендерні особливості формування мотивації до занять фізичним вихованням у студентів : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 “Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Біліченко Олена Олександрівна ; Дніпропетр. держ. ін-т фіз. культури і спорту. – Дніпропетровськ, 2014. – 21 с.

2. Боднар І. Р. Фізичне виховання студентів з низьким рівнем фізичної підготовленості : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 “Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Боднар Іванна Романівна ; Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2000. – 16 с.

3. Болдов А. С. Формирование интереса к физкультурно-спортивной деятельности у студентов специальных медицинских групп : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 “Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздорови-

тельной и адаптивной физической культуры” / Болдов Александр Сергеевич ; Рос. гос. ун-т физ. культуры, спорта и туризма. – Москва, 2006. – 24 с.

4. Євтух М. І. Методика оздоровлення студентів ВНЗ під час професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 “Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Євтух Микола Іванович ; ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2016. – 22 с.

5. Крижанівська О. Ф. Педагогічні компоненти розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного виховання / О. Крижанівська // Фізична культура, спорт та здоров’я нації : зб. наук. пр. / Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2015. – Вип. 19, т. 2. – С. 630–637.

6. Магльований А. В. Закономірності взаємозв’язку розумової і фізичної працездатності студентів і методи оптимізуючого управління цими засобами фізичного виховання і спорту: автореф. ... д-ра біол. наук : [спец.] 05.13.09 “Управління в біологічних і медичних системах” / Магльований Анатолій Васильович. – Київ, 1993. – 36 с.

7. Салатенко І. О. Вивчення мотивів та інтересів студенток економічних спеціальностей до занять фізичною культурою та спортом / І. О. Салатенко, О. Я. Дубинська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 2. – С. 104–108.

8. Яковенко Ю. П. Мотивація студентів ВНЗ до самостійних занять фізичним вихованням в умовах кредитно-модульної системи навчання / Ю. П. Яковенко // Вісник Чернігівського ун-ту. – Чернігів, 2007. – Вип. 44. – С. 23–26.

9. Яців Я. Взаємозв’язок мотивації студентів до діяльності з рівнем їх фізичної підготовленості / Я. Яців, Г. П’ятничук // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту та здоров’я людини. – Львів, 2013. – Вип. 17, т. 2. – С. 275–278.

Стаття надійшла до редколегії 10.10.2016

Прийнята до друку 18.10.2016

Підписана до друку 31.10.2016